

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/173/2022
Identifikačné číslo spisu:	8113201465
Dátum vydania rozhodnutia:	25.04.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8113201465.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ K. R., narodeného XX. E. XXXX, P., F. XX, 2/ E. R., narodeného XX. C.Z. XXXX, Y. Š., H., 3/ V. J., narodenej X. C. XXXX, J., Y. X, 4a/ H. P., narodeného X. O. XXXX, J., R. XXXX/XX, 4b/ H. P., narodeného X. O. XXXX, J., J. P. XXXX/X, 4c/ C. P., narodenej XX. H. XXXX, J., H.Á. XXXX/X a 5/ V. D., narodenej X. E. XXXX, Ž. XXX, žalobcov 1/ a 2/ zastúpených JUDr. Ladislavom Lukáčom, advokátom, Prešov, Hlavná 17 a žalobcov 3/ až 5/ zastúpených JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom, Prešov, Jesenná 8, proti žalovaným 1/ Eggproduct, a.s., Prešov, Petrovanská 34, IČO: 36 486 001, 2/ SWEETY ICE, s. r. o., Prešov, Petrovanská 34/A, IČO: 45 564 710 a 3/ FROST a.s. Prešov, Prešov, Hlavná 57, IČO: 36 472 476, všetkým zastúpeným JUDr. Ladislavom Scholczom, advokátom, Košice, Krmanova 16, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 14C/9/2013, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 10. apríla 2018 sp. zn. 19Co/90/2017, 19Co/91/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 10. apríla 2018 sp. zn. 19Co/90/2017, 19Co/91/2017 v napadnutej potvrdzujúcej časti vo veci samej z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia sa žalobou doručitou 13. mája 2005 Okresnému súdu Prešov (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“), domáhali (po pripustení zmeny žaloby na základe uznesenia zo 14. septembra 2015) určenia, že nebohá U. F., rod. R.Č., narodená XX. O. XXXX, zomrelá dňa XX. R. XXXX, bola ku dňu smrti vlastníčkou parcely mpč. 117/4, ktorej prislúchajú novovytvorené parcely: KN-C č. 603/142 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 110 m², KN-C č. 603/152 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 532 m², KN-C č. 603/156 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 256 m², KN-C č. 603/88 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 177 m², KN-C č. 603/129 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 518 m², KN-C č. 603/133 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 1 m², KN-C č. 603/160 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 2243 m², KN-C č. 603/161 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 1 m², KN-C č. 603/163 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 39 m², KN-C č. 611/2 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 341 m², KN-C č. 603/18 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 13 m², KN-C č. 603/82 -

zastavané plochy a nádvoria o výmere 1421 m², KN-C č. 603/131 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 2 m², KN-C č. 608 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 19 m², KN-C č. 609 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 64 m² a KN-C č. 610 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 18 m², nachádzajúce sa v katastrálnom území P., zapísané na listoch vlastníctva č. XXX, XXX a XXX pre toto katastrálne územie (ďalej tiež len „sporné pozemky“), vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu 8/24.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom z 22. februára 2017 č. k. 14C/9/2013-598 (v poradí tretím) žalobu zamietol (výrok I.) a vyslovil, že žalobca (rozumej v jednotnom čísle, pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) nemá nárok na náhradu trov konania a žalovanému (i v tomto prípade jednému, opäť pozn. najvyššieho súdu) náhradu trov konania nepriznáva (výrok II.). Opravným uznesením z 27. februára 2017 č. k. 14C/9/2013-605 opravil zrejmu nesprávnosť v II. výroku rozsudku tak, že tento správne znie tak, že žalobcovia 1/ až 5/ (tu inak vrátane skoršej žalobkyne 4/ D. P., zomrelej až po jeho rozhodnutiach) nemajú nárok na náhradu trov konania a žalovaným 1/ až 3/ náhradu trov konania nepriznáva.

3. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov a jedného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, ďalej tiež len „ústava“ a „ústavný súd“), § 126 ods. 1 a 2, § 130 ods. 1, § 132 ods. 1 a § 134 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „OZ“), § 1 ods. 2 nariadenia SNR č. 104/1946 Sb. n. SNR (o vydávaní výmerov o vlastníctve pôdy, pridelenej podľa nariadenia č. 104/1945 Sb.n. SNR v znení nariadenia č. 64/1946 Sb.n. SNR, ďalej tiež len „nariadenie SNR č. 104“), § 7 katastrálneho zákona (zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších zmien a doplnení) a § 193, § 228 ods. 1 a § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z., dnes už taktiež v znení viacerých neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“, tu inak za stavu označenia druhého a tretieho z citovaných ustanovení za dve rôzne znenia § 393 ods. 2 zákona, o ktorom je reč /?/).

4. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že síce právni predchodcovia žalobcov E. R. a jeho manželka Y., rod. Y. sa stali na základe výmeru vydaného podľa § 1 ods. 1 nariadenia SNR č. 104 Poverením pôdohospodárstva a pozemkovej reformy 7. apríla 1948 vlastníckymi (okrem iného) aj parcely č. 117/4 o výmere 0,5755 ha, s ohľadom na posúdenie dobrej viery žalovaných (resp. ich právnych predchodcov) a potrebu započítania pri vydržaní aj vydržacej doby právnych predchodcov žalovaných, mal za to, že ani pri vynaložení potrebnej a dostatočnej opatrnosti, nešlo vzhľadom na okolnosti daného prípadu od žalovaných, resp. ich právnych predchodcov požadovať, že títo mali byť ešte nejakým spôsobom opatrnejší, obozretnejší, pričom právny predchodca žalovanej 1/ nadobudol vlastnícke právo na základe privatizácie. K námietke žalobcov (v súvislosti s plynutím vydržacej lehoty), že žalovaná 1/ musela mať vedomosť o tom, že právni nástupcovia pôvodných vlastníkov sa domáhajú svojho vlastníckeho práva, a to z konaní vedených na súde prvej inštancie pod sp. zn. 16C/89/96 a 9C/163/98, uviedol, že v konaní sp. zn. 9C/163/98 bola žaloba zamietnutá z dôvodu, že bol predložený nepravý výmer, ktorý bol iba účelovo spojený a predmetom konania vedeného pod sp. zn. 16C/89/96 bola iná parcela (pôvodná mpč. 117/8, čo podľa názoru súdu nemôže zakladať záver, že pokiaľ právnenému predchodcovi žalovaných bola doručená žaloba týkajúca sa takejto parcely, táto skutočnosť sa automaticky vzťahuje aj na parcelu mpč. 117/4, resp. na všetky ostatné parcely a taktiež aj na všetkých právnych nástupcov vtedajších vlastníkov). Dôvodil, že žalobcovia v konaní neprodukovali žiaden dôkaz, z ktorého by vyplynulo, že vo vzťahu k žalovaným, resp. k ich právnym predchodcom namietali vlastnícke právo týkajúce sa pôvodnej parcely mpč. 117/4. Pokiaľ žalobkyňa 3/ 2. marca 2001 (v rámci ROEP, t. j. konania o obnove evidencie pozemkov) namietala, že podľa listu vlastníctva chýba práve parcela 117/4 o výmere 5755 m² a k tejto skutočnosti bola informovaná o tom, že táto parcela je súčasťou parciel KN-C zapísaných na LV XXX (v prospech HYDINA a.s. Prešov), pričom parcely zapísané v súbore C na liste vlastníctva nie sú predmetom riešenia ROEP, tak minimálne vtedy mohla vo vzťahu k právnenému predchodcovi žalovanej 1/ namietat vlastnícke právo. Žalobcovia, ako aj ich právni predchodcovia boli potom po dlhú dobu nečinní, vlastnícke právo nevykonávali a podľa názoru súdu prvej inštancie minimálne po zmene spoločenských pomerov, ktoré sa udiali po r. 1989, mali byť aktívni

a zaujímať sa o svoje práva, napr. uplatniť si nárok na reštitúcie, resp. iným relevantným spôsobom brániť svoje práva. Vzhľadom na všetko už uvedené dospel k záveru, že v prejednávanej veci prevážil princíp právnej istoty, resp. legitímneho očakávania ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere, čo má v podstate za následok aj spravodlivé usporiadanie pomerov a keď podľa § 70 ods. 1 katastrálneho zákona nebol preukázaný opak údajov katastra, ktoré sa v takomto prípade považujú za hodnoverné, žalobu nešlo vyhovieť.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej tiež len „odvolací súd“) na odvolania žalobcov vo veci samej a žalovaných v časti trov konania rozsudkom z 10. apríla 2018 sp. zn. 19Co/90/2017, 19Co/91/2017 rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením k nemu okrem výroku o trovách konania potvrdil; vo výroku o trovách konania potom rozsudok v spojení s opravným uznesením zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Do odôvodnenia takéhoto svojho rozhodnutia nad rámec pomerne rozsiahlej reprodukcie skoršieho priebehu konania uzavrel, že podľa jeho názoru dal súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí zrozumiteľnú a presvedčivú odpoveď na podstatné argumenty strán konania (predovšetkým tie, ktoré sú uvedené v zhrnutí odvolania žalobcov), pričom tak učinil v snahe garantovať stranám konania ich právo na spravodlivé súdne konanie. Skutočnosť, že v rozhodnutí neboli naplnené očakávania žalobcov, teda že súd prvej inštancie nerozhodol v súlade s ich právnym názorom ešte neznamená, že došlo k porušeniu ich základného práva na spravodlivé súdne konanie. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu totiž postupoval v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, jeho záväzným názorom (odvolacieho súdu) a majúc na pamäti základné právo strán konania na súdnu ochranu túto stranám konania poskytol v požadovanej kvalite. Doplnil, že vecná správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie v merite veci je navyše podporená aj právnymi závermi nálezu ústavného súdu z 20. decembra 2017 č. k. I. ÚS 460/2017-73 (v totožnej veci strán sporu tak po skutkovej ako aj právnej stránke, týkajúcej sa iba inej parcely, správne inak „v inej veci totožných strán sporu ...“, keďže táto bola vedená súdom prvej inštancie pod sp. zn. 29C/115/2012 - opäť pozn. najvyššieho súdu), ktorý predložili žalovaní a v ktorom ústavný súd vyslovil (o. i.) nasledovné: „Právny záver okresného súdu, ktorý absolútne aproboval aj Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“), že vedľajší účastníci (žalobcovia) ako právni nástupcovia po „prídelcoch“ ... bez akéhokoľvek posudzovania otázky legitímneho očakávania mali splnené všetky podmienky pre vyhovieť žalobe [§ 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku], a preto ich určil za podielových spoluvlastníkov sporných nehnuteľností (býv. parc. č. vo výmere 5755 m²), ktoré právni predchodcovia nadobudli jednak na základe výmeru zo 7. apríla 1948, ktorý však nebol intabulovaný (právne odovzdaný), a jednak na základe vydržania k 1. januáru 1961, teda po uplynutí 10-ročnej vydržacej lehoty počítanej od 1. januára 1951, vykazuje znaky výkladu, ktorý je nutné hodnotiť ako protiústavný. V naznačenom smere sa mali všeobecné súdy po kasačnom náleze predovšetkým zamerať na otázku, či existujú v súdenom prípade konkrétne okolnosti, pre ktoré žalobcovia nemohli reálne využiť jednoduchšie uplatniteľné reštitučné predpisy [v danom prípade zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.)], alebo či im nezostalo nič iné, než sa majetku po svojich rodičoch domáhať určovacou žalobou. Zatiaľ sa javí, že formálne včasnému uplatneniu reštitučného nároku podľa zákona č. 229/1991 Zb. nebránila žiadna objektívna skutočnosť, bola to skôr zrejme iba ich subjektívna okolnosť, ktorou sa však nedá obchádzať reštitučný predpis, ktorý počítal aj s možnosťou riešiť reštitučný nárok v prípade, keď nemožno pozemok vrátiť „in natura“ (pre jeho zastavanosť), preto nemali mať otvorenú cestu na uplatnenie určovacej žaloby; v takomto prípade skutočne mala prevážiť zásada „vigilantibus iura“ nad nedbanlivosťou a laxnosťou žalobcov. Zistené skutočnosti vychádzajúce z dostupných listín týkajúcich sa majetkoprávneho osudu predmetnej parcely (predmetných parciel) veľmi neodôvodňujú záver všeobecných súdov o existencii vlastníckeho práva žalobcov, a to buď na základe výmeru zo 7. apríla 1948 - ktorý však nikdy nebol intabulovaný do pozemkovej knihy, hoci pre derivatívny spôsob nadobúdania vlastníckeho práva intabulácia bola potrebná (porov. § 424, § 431 VOZ a zákon č. 90/1947 Zb. o vykonaní knihového poriadku) - či na základe vydržania, pretože vydržacia doba bola nesporne prerušená uznesením Ľudového súdu Prešov z 22. septembra 1958 č. d. 10 89/58, ktorým opätovne predmetnú nehnuteľnosť na základe konfiškácie získal Československý štát, ktorý 13. júla 1960 zriadil na nej právo stavby v prospech hydinárskych závodov. V tejto situácii na strane žalobcov bola zjavná absencia legitímneho očakávania, v dôsledku čoho nemohla byť naplnená preventívna

funkcia ich žaloby podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, a teda nie je daná ani naliehavosť právneho záujmu na jej podaní. Z uvedeného vyplýva, že už v tejto fáze konania všeobecné sudy pri aplikácii podústavného práva zvolili takú variantu jeho výkladu, v dôsledku ktorého neoprávnene uprednostnili žalobcov pred iným ústavou chráneným účelom sťažovateľov. Tým účelom je ich dôvera v správnosť súdno-správnych rozhodnutí (čl. 1 ods. 1 ústavy), na základe ktorých im vo vzťahu k predmetnému pozemku, hoci by to bolo aj v rozpore s vtedajšou zákonnou úpravou (ide najmä o tzv. druhú konfiškáciu, ale vzhľadom na predchádzajúce dôvody o ňu ani nemuselo ísť), vzniklo vlastnícke právo vkladom do katastra nehnuteľností dňom 15. mája 1995 v zmysle privatizačných rozhodnutí. Ústavný súd sa riešením takto vymedzenej kolízie nezaoberá po prvýkrát, pričom sa k jej riešeniu prihlásil nálezom sp. zn. I. ÚS 549/2015 a opakovane ju vyjadril v náleze sp. zn. I. ÚS 151/2016 z 3. mája 2017, preto na tam vyslovených názoroch zotrváva aj v tomto rozhodnutí. Pre účely tohto rozhodnutia však možno v stručnosti parafrázovať kľúčové východiská a závery, ktoré ústavný súd vo vzťahu k predmetnej problematike zatiaľ konzistentne zastáva. Ochrana dobrej viery chrániacej účastníkov súkromnoprávných vzťahov je jedným z kľúčových prejavov princípu dôvery a právnej istoty, odvíjajúceho sa od princípu právneho štátu. Táto ochrana môže vylúčiť ochranu vlastníckeho práva pôvodného vlastníka. Poskytnutie prednosti jednej z obidvoch požiadaviek však musí vyjsť zo starostlivého skúmania individuálnych okolností každého prípadu a s ohľadom na zásadu „nemo plus iuris ad alium transfere potest, quam ipse habet“ s náležitým a prísnyim hodnotením dobrej viery nadobúdateľa vlastníckeho práva. Je pritom potrebné nájsť praktickú konkordanciu medzi obidvoma protikladne pôsobiacimi princípmi, tak aby zostalo zachované maximum z obidvoch, a ak to možné nie je, potom dať prednosť tomu riešeniu, ktorému svedčí ešte ďalší princíp či všeobecne uznávaná predstava spravodlivosti. Je preto nutné prisvedčiť sťažovateľom, že napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov došlo k porušeniu ich práv na spravodlivý proces (a v jeho dôsledku i k porušeniu vlastníckeho práva), lebo bol bez ďalšieho (a teda neopodstatnene) uprednostňovaný iba žalobcami prezentovaný záujem na ochrane ich práv. Tento postup tak fakticky predstavuje aplikáciu nesprávnej normy či opomenutie iného pravidla (vyplývajúcich z ústavných princíпов), ktoré na danú vec všeobecne tiež dopadali.“

6. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej tiež „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovení § 420 písm. f) i § 421 ods. 1 písm. a) aj b) CSP. Navrhli zrušiť rozsudok odvolacieho súdu (v napadnutej časti vo veci samej, v ktorej bol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V pomerne rozsiahlom dovolaní (47 strán, pozn. dovolacieho súdu) namietali, že odvolací súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie považujú aj za nepreskúmateľné (zmätočné), keď on ani súd prvej inštancie sa nijako nevysporiadali s ich námietkami. Mali za to, že konajúce sudy boli v predmetnej právnej veci viazané už právoplatne vyriešenými otázkami hmotnoprávných vzťahov v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 29C/115/2012 a na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 7Co/163/2014. K vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP bližšie uviedli, že pri posúdení zisteného skutkového stavu odvolací súd svoje rozhodnutie „nečakane“ založil na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie a tým v skutočnosti odňal žalobcom právo namietat správnosť jeho právneho názoru na inštančne vyššom súde. Vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci ďalej bližšie uviedli, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keď sa stotožnil s odôvodnením nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 460/2017-33, pokiaľ šlo o názor, že pre nadobudnutie vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov na základe výmeru o vlastníctve pôdy bola potrebná intabulácia, čo je v rozpore s rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/123/2003 z 1. júla 2005 a ďalším jeho rozhodnutím sp. zn. 4Cdo/256/2012 z 22. augusta 2013, v ktorých najvyšší súd vyslovil, že výmery a pridelové listiny majú rovnaké právne účinky a sú dokladmi o vlastníctve prídelcov k prideleným nehnuteľnostiam ako verejné listiny. V zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu tiež tým, keď sa stotožnil s odôvodnením vyššie spomínaného nálezu ústavného súdu vo vzťahu k vzniku vlastníckeho práva právneho predchodcu žalovaných k sporným pozemkom vkladom do katastra nehnuteľností dňom 15. mája 1995 (na základe privatizačných rozhodnutí) a nevzal tak na zreteľ závery z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2Sžo/526/2009 z 21. júla 2010, v ktorom najvyšší súd vyslovil, že „Ak postupom povinnej osoby došlo k porušeniu blokačného ustanovenia zakotveného v ustanovení § 5 ods. 3 zákona č. 229/1991 Zb. o

pôde v znení neskorších predpisov, prevody nehnuteľností, ktoré vykonala povinná osoba, sú zo zákona neplatné.“ K nesprávnemu právnemu posúdeniu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP naformulovali päť otázok, ktoré podľa ich názoru neboli dosiaľ riešené v znení: (1) „Pokiaľ bol konfiškačný výmer vydaný voči niekomu, kto už majetok nevlastnil, bol teda vydaný v rozpore s vtedy platným právnym poriadkom, podľa ktorého sa jednalo o ničotný správny akt (paakt), na základe ktorého nemohlo prejsť vlastníctvo na štát“; (2) „Či sa dobrá viera právnickej osoby odvíja od vedomostí štatutárneho orgánu spoločnosti“; (3) „Či od uplatnenia reštitučného nároku mohol byť Hydinársky štátny majetok - kombinát Prešov v dobrej viere, že môže s pozemkami nakladať ako s vlastnými“; (4) „Či je možné privatizovať majetok, na ktorý bol uplatnený reštitučný nárok, pokiaľ o uplatnenom nároku oprávnenej osoby nebolo rozhodnuté“ a (5) „Či k strate - zániku dobrej viery s účinkom zastavenia plynutia vydržacej doby u oprávneného držiteľa dochádza podaním žaloby na súde“.

7. Žalovaní navrhli dovolanie odmietnuť ako neprípustné, resp. ho zamietnuť ako nedôvodné.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bol vydaný napádaný rozsudok odvolacieho súdu a v tomto prípade inak aj jemu predchádzajúci (žalobu zamietajúci) rozsudok súdu prvej inštancie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a tiež dôvodné.

9. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

K prípustnosti dovolania a dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP

10. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, a/alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 431 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

12. Žalobcovia dovolaním namietali primárne zaťaženie konania pred odvolacím súdom vadou tzv. zmätočnosti predpokladanou ustanovením § 420 písm. f) CSP v dôsledku toho, že odvolací súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a odôvodnenie jeho rozsudku je nepreskúmateľné, arbitrárne a náležité (či presnejšie vôbec) nereaguje na ich odvolaciu argumentáciu (a to takú, ktorú bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatnú), týkajúcu sa dobromyseľnosti majúceho viesť k vydržaniu vlastníckeho práva na strane ich procesných súperov.

13. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonaní všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávnom vyhodnotení niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval

ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Na druhej strane vo vzťahu k odôvodňovaniu súdnych rozhodnutí ústavný súd konštatoval, že zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd (príloha oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej tiež len „Dohovor“) zodpovedá požiadavka, aby súdmi konštatované skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 6 Základných princípov CSP), a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán, i keď s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

14. Právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je tak jednou zo súčastí základného práva na spravodlivý proces. Odôvodnenie je tou časťou rozhodnutia, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu.

15. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94). Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/140/2019 alebo 4Cdo/120/2019).

16. V zmysle záverov judikatúry ústavného súdu požiadavka na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia v záujme rešpektovania základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vysporiadal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je v rozhodnutí uviesť dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania (dnes v sporoch tiež sporovej strane), že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

17. Z odôvodnenia dovolaním napádaného rozsudku odvolacieho súdu aj z odvolania žalobcov tomuto predchádzajúceho celkom jednoznačne vyplýva, že žalobcovia (odvolatelia a neskorší dovolatelia) v odvolacích námietkach (o. i.) opakovane (aj v konaní pred súdom prvej inštancie) argumentovali nasledovne: „Dobromyseľnosť vydržania pozemku z predmetu tohto sporu bola spochybnená v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 16C/89/96, kedy bol spochybnený samotný titul - konfiškácia z roku 1958, od ktorého žalovaní odvodzovali nadobudnutie vlastníckeho práva aj k parcele z predmetu tohto sporu, hoc predmetom vyššie uvedeného konania bola iná parcela, Čsl. štát sa nemohol stať vlastníkom parcely z predmetu tohto sporu na základe konfiškácie z roku 1958, lebo v tom čase jej vlastníkom boli už prídelcovia, a nie pôvodný vlastní, a že súd prvej inštancie je viazaný už právoplatne vyriešenými otázkami hmotnoprávných vzťahov v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 29C/115/2012 a na odvolacom súde pod sp. zn. 7Co/163/2014.“ Zo žiadnej ďalšej

časti odôvodnenia potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu v prejednávanej veci však nejde vyvodiť záver, žeby sa odvolací súd s týmto špecifickým argumentom (z pohľadu záujmu na stabilnej a predvídateľnej judikatúre súdov rozhodne nie bezvýznamným), pokiaľ šlo o stratu dobromyseľnosti, vysporiadal.

18. Dovolací súd na tomto mieste pripomína, že ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP); odvolací súd sa však v odôvodnení musí zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie a rovnako sa odvolací súd musí vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP).

19. Možnosť plného stotožnenia sa odvolacieho súdu s odôvodnením ním preskúmaného rozhodnutia súdu prvej inštancie s obmedzením sa na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a ďalšia možnosť doplnenia na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalších dôvodov je síce súčasťou úpravy slovenského civilného procesu už pred čias nadobudnutia účinnosti CSP (v tejto súvislosti porovnaj § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku - zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „OSP“), v rámci rekodifikácie však zákonodarcu do zákona výslovne zanesol aj to, čo v skoršom čase šlo (a bolo nutné) vyvodiť z logiky úpravy a jej účelu a čoho podstatu možno vyjadriť tak, že možnosť praktického prevzatia argumentácie súdu prvej inštancie odvolacím súdom nezabavuje odvolací súd povinnosti hoc i len veľmi stručne a úmerne okolnostiam konkrétneho prípadu reagovať na argumentáciu z odvolania (prinajmenšom tak, že sa poukáže na tie odvolacie námietky, ktoré sú iba opakovaním už súdom prvej inštancie neprijatej argumentácie, ku ktorej však takýto súd zaujal adresné stanovisko, alebo aspoň zrozumiteľne vysvetlil, prečo táto bola bez právneho významu a v prípade iných námietok odvolací súd ozrejmi, prečo spôsob nazerania na problém neboli spôsobilé ovplyvniť). Tým samozrejme nie je myslené to, že odvolateľovi musí byť dané za pravdu, ale že musí dostať objektívne zrozumiteľnú odpoveď na svoj špecifický argument.

20. V danom prípade nemožno inak, než konštatovať, že odvolací súd sa napriek výslovnému príkazu urobenému súčasťou ustanovenia § 387 ods. 3 CSP nevysporiadal v odôvodnení svojho rozsudku s takými tvrdeniami žalobcov z ich odvolania, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatné. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu totiž vyplýva, že odvolací súd tu viac-menej len „formálne“ (bez bližšej aspoň stručnej argumentácie) potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o tom, že v predmetnej veci došlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva k sporným pozemkom ich vydržaním po uplynutí 10-ročnej vydržacej lehoty (počítanej od vstupu do držby v dôsledku privatizácie 15. mája 1995). K odvolacím námietkam žalobcov stanovisko nezaujal, len odkázal na rozhodnutie ústavného súdu ako najvyššej súdnej autority, ktoré malo potvrdiť vecnú správnosť rozhodnutia v inej veci rovnakých strán sporu, nech aj týkajúcej sa inej parcely (už spomínaný nález sp. zn. I. ÚS 460/2017) a ktoré sa dobromyseľnosťou zaoberalo výlučne vo vzťahu k žalobcom, resp. ich právnym predchodcom. Takéto bez preháňania iba mechanické prevzatie záverov z nálezu ústavného súdu pritom viedlo i k faktickému popretiu prinajmenšom časti záverov súdu prvej inštancie uvedených v jeho rozsudku a to konkrétne záverov, podľa ktorých I. sa právní predchodcovia žalobcov stali vlastníckmi sporných pozemkov (samozrejme v čase ich odlišnej evidencie v porovnaní s tou dnešnou) už výmerom o vlastníctve (bez ohľadu na to, že už nedošlo k intabulácii) a II. na platné nadobudnutie vlastníctva štátom konfiškáciou v roku 1958 chýbali podklady, čím sa odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu reproduktujúce závery ústavného súdu dostalo do neskôr neodstrániteľného rozporu s tou časťou odôvodnenia, ktorou sa tvrdilo potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie aj podľa § 387 ods. 2 CSP (s plným stotožnením sa tiež s jeho dôvodmi).

21. Súčasťou ustálenej judikatúry najvyššieho súdu, na ktorej záveroch niet dôvodu nič meniť ani v tentoraz prejednávanej veci, je pritom konštatovanie, že dopĺňanie ďalších dôvodov na podporu argumentácie prvoinštančného súdu (zo strany súdu odvolacieho) v prípadoch dnes spadajúcich pod úpravu ustanovenia § 387 ods. 2 CSP (do 30. júna 2016 vrátane pod § 219 ods. 2 OSP) nie je pravidlom

(ale naopak výnimkou) a spravidla nebýva možným vtedy, ak súd prvej inštancie odvolaciu súdu (povedané obrazne) vezme vietor z plachiet - tým, že sa v rámci odôvodňovania svojho rozhodnutia, neskôr podrobovaného prieskumu v odvolacom konaní, objektívne uspokojivým spôsobom vysporiada so všetkými relevantnými (právne významnými) argumentmi všetkých účastníkov konania a ani odvolanie neprinesie nič iné, než polemiku s takýmito jeho úvahami. Ak však naopak odvolací súd takúto možnosť mať bude a rozhodne sa ju aj využiť, z pohľadu možného odňatia (jeho postupom) účastníkom možnosti konať pred súdom (podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, dnes porušenia práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP) môže byť významným len to, či sa jeho doplňujúca argumentácia nedostane do takého stretu s argumentáciou súdu prvej inštancie, pri ktorom by už boli namieste úvahy o prekvapivosti záverov odvolacieho súdu alebo iné úvahy o správnosti ním zvoleného postupu (tu porovnaj napríklad uznesenie z 25. mája 2017 sp. zn. 6Cdo/41/2016).

22. Ak teda odvolací súd v prejednávanej veci nielenže nezaújal k otázkam urobeným súčasťou odvolania žalobcov i argumentácie tejto strany sporu relevantné stanovisko, t. j. nezaoberal sa dostatočne otázkou dobromyseľnosti držby na žalovanej strane sporu, smerujúcej k vydržaniu sporných pozemkov, ale zvolil tiež takú cestu na podporu argumentácie súdu prvej inštancie, ktorou dospel k zaťaženiu argumentácie ako celku interpretačne nepreklenuteľnými rozpormi; vylučovalo to akýkoľvek iný záver dovolacieho súdu než ten, že v tomto prípade žalobcovia opodstatnene namietali výskyt tzv. zmätočnostnej vady podľa § 420 písm. f) CSP. Absencia vysporiadania sa odvolacieho súdu (v odôvodnení jeho rozhodnutia) s takými odvolacími tvrdeniami odvolateľa, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatné, je totiž tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu ním do procesných práv strany sporu), ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

23. Dovolacím súdom konštatovaná procesná vada zmätočnosti uvedená v ustanovení § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť dovolania; zároveň je však tiež dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie (samozrejme v rozsahu umožnenom rozsahom dovolania) bez ďalšieho zrušiť.

K prípustnosti dovolania a dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP

24. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

25. Podľa § 432 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

26. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa tohto ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórному dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré patrí (o. i.) riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (tu porovnaj napríklad 2Cdo/203/2016, 6Cdo/113/2017 a 7Cdo/95/2017, resp. tiež 4Cdo/64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

27. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014). Hoci na tom zotrúva i neskoršia prevažujúca rozhodovacia prax, vychádzajúca už z novej úpravy civilného procesu (2Cdo/5/2018, 3Cdo/146/2018, 8Cdo/70/2017), sú tu i výstupy z rozhodovacej činnosti ústavného súdu formulujúce požiadavku, aby sa najvyšší súd (evidentne v záujme na poskytnutí požadovanej súdnej ochrany v čo najkratšom čase) vyjadril aj k nastoleným právnym otázkam bez ohľadu na zistenú zmätočnosť.

28. Riešením, ako tieto nepochybne protichodné východiská sklbiť, sa javí zaujatie stanoviska k právnym aspektom posudzovaného problému vo forme poznámok na okraj (obiter dictum), v takom prípade inak logicky bez toho typu viazanosti (dovolacieho súdu) vymedzením právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, aký je tu pri dovolaniach uplatnených výlučne z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. V nadväznosti na práve uvedené dovolací súd považuje za potrebné vyjadriť sa k problému podmienok nadobudnutia vlastníctva sporných pozemkov či už jednou alebo druhou stranou sporu.

29. Vydržanie a aj otázka dobromyseľnosti a jej prípadného podržania si alebo naopak straty v priebehu lehoty na vydržanie majú význam len vtedy, ak sa ukáže, že právny titul, na základe mal niekto nadobudnúť vlastnícke právo, je titulom len domnelým, alebo má vady, pre ktoré on sám osebe, resp. prípadne aj v spojení s inou právnou skutočnosťou (akou boli v minulosti či už zápis v pozemkovej knihe alebo neskôr registrácia zmluvy bývalým štátnym notárstvom a dnes rozhodnutie o povolení vkladu) nie je spôsobilý privodiť zamýšľané právne účinky. Ak naopak titul žiadne takéto vady nevykazuje, právnym dôvodom nadobudnutia vlastníctva je on a o vydržaní tu hovoriť nie je prečo. Práve preto aj v tentoraz prejednávanej veci muselo byť rozhodujúcim, či (a to platne) nadobudli vlastníctvo sporných pozemkov právní predchodcovia žalobcov (v rozsahu modifikovanom zmenami v okruhu takýchto osôb až po priamu právnú predchodkyňu, ako to vyplýva aj zo žaloby) už na základe výmeru zo 7. apríla 1948 (tu rozumej bez ďalšieho, teda bez zaznamenania takejto skutočnosti aj v pozemkovej knihe), pretože len vtedy, ak by to tak nebolo, boli by namieste úvahy, či vlastnícke právo nemohli nadobudnúť inak, t. j. práve vydržaním (dostatočne dlhý čas trvajúcou dobromyseľnou držbou veci či práva v presvedčení, že im vec, resp. právo patrí). Kladná odpoveď na prvú otázku by spôsobovala zbytočnosť tej druhej (týkajúcej sa vydržania), kým naopak záporná odpoveď na prvú otázku by vyžadovala kladnú odpoveď na tú druhú a napokon z pohľadu možnosti vyhovieť žalobe v prejednávanej veci (okrem tu už vyriešenej dilemy, či pripustiť aj žalobu podľa všeobecného predpisu občianskeho práva namiesto nevyužitej alebo len formálne využitej možnosti postupu podľa reštitučných predpisov) bolo dôležitým ešte aj, či po nadobudnutí vlastníckeho práva tým (-i) z právnych predchodcov žalobcov, u ktorého (-ých) na to bol dôvod usudzovať a zároveň ešte predtým, než nastala právna skutočnosť uvedená aj v petite žaloby (smrť U. F. ako priamej právnej predchodkyne väčšiny pôvodných žalobcov), nedošlo niektorým z právom aprobovaných spôsobov k strate vlastníctva. Už v tejto časti žiaduce je uviesť, že takpovediac nekritické prevzatie záverov ústavného súdu odvolacím súdom viedlo aj k neuspokojivosti jeho argumentácie vo vzťahu k obom ústavným súdom identifikovaným problémom pri nadobúdaní vlastníctva na tejto strane sporu a to preto, že poukazy v náleze ústavného súdu na ustanovenia predpisu označeného len skratkou VOZ navodzovali dojem, že tu má ísť o niekdajší (rakúsky) Všeobecný občiansky zákonník z r. 1811 (ABGB), hoci ten až do konca roka 1950 (tu porovnaj § 568 ods. 2 bod 1 a § 570 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Sb.) a teda ani v čase vydania výmeru o vlastníctve právnych predchodcov žalobcov v roku 1948 na území Slovenska neplatil a tiež preto, že na ústavným súdom uvádzané prerušenie vydržacej doby vydaním rozhodnutia Ľudového súdu v Prešove v septembri 1958 chýbalo vyhodnotenie, či pre toto vôbec existoval v ňom uvádzaný podklad (tzv. druhé konfiškačné rozhodnutie).

30. Na strane žalovaných naopak platilo, že platne nadobudnúť šlo vlastnícke právo samotnou privatizáciou len vtedy, ak by súbor otázok uvedených v predošlom odseku či aspoň poslednú z nich

bolo možné zodpovedať v neprospech žalobcov (a ich právnych predchodcov), teda ak by bolo bezpečne preukázané, že sa ešte v čase pred pristúpením k príslušným privatizačným aktom štát stal vlastníkom sporných pozemkov a za súčasného splnenia podmienky, že prevodu ním vlastníctva na inú osobu nebránilo ustanovenie § 5 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. V prípade vylúčenia tejto možnosti (za ktoré sa zasadzoval súd prvej inštancie, kým ústavný súd uzavrel presný opak a napokon odvolací súd argumentáciou hodlajúcou prevziať oba takéto - z povahy veci nezlučiteľné - názory spôsobil už vyššie spomínané porušenie práva strán na spravodlivý proces) bolo by síce možné aj na tejto strane sporu nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, tu však rozhodnutia oboch nižších súdov postrádali jednak dostatočne podrobné a analytické vysvetlenie, kto konkrétne by takto (v slede nie celkom presne podaných zmien vo vlastníckych vzťahoch majúcich viesť napokon až k dnešným žalovaným) mal vlastnícke právo nadobudnúť a s tým súvisela i ďalšia otázka, ako to bolo s dobromyseľnosťou jeho, potažne jeho právneho predchodcu, prípadne aj viacerých osôb v takomto postavení. Kľúčovou otázkou z pohľadu podržania si dobromyseľnosti po celú vydržačiu dobu (a teda aj z pohľadu možnosti „sanovať“ neexistenciu vlastníckeho práva štátu k privatizovanému majetku vydržaním) pritom bolo, či strata dobromyseľnosti môže nastať v dôsledku získania vedomosti nadobúdateľa v privatizácii o probléme s právnym titulom zakladajúcim vlastnícke právo štátu počas vedenia sporu, ktorého predmetom sú iné nehnuteľnosti.

31. Hoci sa na prvý pohľad zdá, že takýto následok by nastať nemal, podľa dovolacieho súdu pri záujme na skutočne korektnom zodpovedaní takejto otázky má zásadný význam to, či právny dôvod nadobudnutia vlastníctva štátu, spochybnený v konaní, v ktorom sa nadobúdateľ v privatizácii o uplatňovaní vlastníckeho práva niekoho iného dozvedel, je buď totožným, alebo má vecný súvis s tým dôvodom, ktorý sa spochybňuje neskôr (keďže tu ide o problém plynutia času a teda aj o to, že spochybnenie dobromyseľnosti žalobou v konaní začatom neskôr je obvykle už - tak ako aj v tentoraz prejednávanej veci - oneskoreným). Vo vzťahu k tomuto aspektu problému by potom rozhodne nemalo ostať bez povšimnutia ani to, že ak primárnym predmetom privatizácie sú hospodárske objekty (stavba alebo aj viaceré stavby) postavené ako určitý komplex budov na viacerých pozemkoch (taktiež tvoriacich funkčný celok a buď priamy alebo sekundárny predmet privatizácie), spochybnenie vlastníckeho práva štátu k niektorému z takto spojených pozemkov by malo viesť tiež k spochybneniu dobromyseľnosti nadobúdateľa o tom, že s tými ostatnými je to naopak v poriadku (samozrejme za predpokladu získania o tom vedomosti na strane osôb reprezentujúcich nadobúdateľa, ak je tento právnickou osobou).

32. Neposudzovanie veci odvolacím súdom aj z tohto uhla pohľadu by tak aj pri neexistencii zistenej vady zmätočnosti zapríčinilo, že záver o vydržaní sporných pozemkov žalovanými bol v tom najlepšom prípade predčasným a aj toto bol dôvod, pre ktorý bolo namieste rozhodnutie o dovolaní uvedené vo výroku tohto uznesenia najvyššieho súdu.

33. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

34. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.